

PATVIRTINTA
Trakų gimnazijos direktoriaus
2024 m. kovo 6 d.
įsakymu Nr. VK-2024-052

TRAKŲ GIMNAZIJOS GABIŲ IR TALENTINGŲ MOKINIŲ UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gabių ir talentingų mokinių ugdymo programos (toliau – Programos) paskirtis – užtikrinti gabių vaikų gabumų atskleidimą ir visavertį ugdymą: plėtoti gebėjimus ir polinkius, sudaryti socialines ir edukacines ugdymo(si) sąlygas.

2. Programa sudaryta remiantis „Gabių vaikų ir jaunuolių ugdymo strategija“, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. ISAK-2667 „Dėl Gabių vaikų ir jaunuolių ugdymo strategijos patvirtinimo“, „Gabių vaikų ir jaunimo ugdymo programa“, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. ISAK-105, „Gabių ir talentingų vaikų paieškos, atpažinimo sistemos sukūrimo ir mokyklų šiems vaikams prieinamumo didinimo 2014–2016 metų veiksmų planu“, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. V-38.

3. Programoje vartojamos sąvokos:

Gabūs vaikai – tai vaikai, galintys efektyviai įgyti žinių ir mokėjimų, juos pritaikyti naujoms problemoms spręsti, sparčiai mokytis iš patirties. Jų intelektualinių gebėjimų lygis yra labai aukštas

(individualiai testuojamų standartizuotais intelekto testais intelekto koeficientas yra du standartiniai nuokrypiai ar daugiau nei vidurkis). Turėdami šiuos intelektualinius gebėjimus, gabūs vaikai lenkia arba pajėgūs pralenkti panašios patirties ir aplinkos bendraamžius savo vienos ar kelių mokslo sričių akademiniiais pasiekimais. Šiems vaikams būdingas aukštas kūrybiškumo lygis.

Talentingi vaikai – tai vaikai, turintys ypatingų gebėjimų, kurie pasireiškia vienos ar kelių meno, mokslo ar sporto sričių pasiekimais.

II SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

4. Programos tikslas – sudaryti sąlygas gabių ir talentingų mokinių visaverčiam ugdymui, gebėjimų ir polinkių plėtojimui.

5. Uždaviniai:

5.1. atpažinti gabius ir talentingus vaikus;

5.2. pritaikyti ugdymo turinį, aplinką gabių ir talentingų vaikų poreikiams;

5.3. dalyvauti konkursuose, koncertuose, dalykinėse olimpiadose, varžybose, meno darbų parodose, konferencijose;

5.4. informuoti ir nukreipti gabius ir talentingus vaikus į savivaldybės, šalies, tarptautinius projektus, neformalias švietimo institucijas, skirtas gabiems ir talentingiems vaikams ugdyti;

5.5. tobulinti mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų gabių ir talentingų vaikų atpažinimo ir ugdymo kompetencijas.

III SKYRIUS PROGRAMA

6. Gabių ir talentingų vaikų ugdymas apima šių vaikų atpažinimą, ugdymo individualizavimą ir diferencijavimą.

6.1. Gabių vaikų atpažinimas:

6.1.1. Gabūs vaikai atpažįstami pagal atskirų mokomųjų dalykų gebėjimus, olimpiadų, konkursų, kitus tikslinės paskirties renginius, intelektinius gebėjimus, įvertintus psichologo.

6.1.2. Bendrieji gabių vaikų požymiai:

pasižymi smalsumu, aktyviu domėjimusi jį supančiu pasauliu;
turi daug žinių įvairiomis temomis (platus interesų ratas);
išmoksta lengvai ir greitai, pagrindinių dalykų mokosi geriau ir greičiau nei dauguma jo bendraamžių;

pasižymi gerais skaitymo įgūdžiais, skaityti išmoksta dar ikimokykliniame amžiuje;
sklandžiai reiškia mintis žodžiu ir raštu;

turi gerą atmintį, įsimena lengvai ir greitai;

nemėgsta mokytis atmintinai, nepatinka standartinės užduotys;

žodynas platesnis ir turtingesnis nei bendraamžių;

lengvai ir greitai atranda ryšius, rodos, tarp visai nesusijusių dalykų;

sutelktai domisi kai kuriomis mokslo sritimis;

mėgsta kurti, išrasti, turi daug idėjų, ypatingai savo domėjimosi srityje;

greitai randa problemų sprendimo būdus;

turi lakią ir turtingą vaizduotę;

vienus mokomuosius dalykus mėgsta labiau nei kitus;

pastabūs, greitai pamato skirtumus;

savo klausimais kartais glumina mokytojus ir tėvus;

energingi;

noriai imasi naujų užduočių;

savanoriškai daugiau laiko skiria užduotims, kai jos susijusios su jį dominančiais dalykais;

domisi labai įvairiais dalykais ir nėra linkę susikonscentruoti tik į vieną sritį;

geba ilgesniam laikui susikonscentruoti į tam tikrą veiklą;

užbaigia pradėtą darbą;

atkaklūs, ryžtingai siekia tikslo, nenuleidžia rankų susidūrę su kliūtimi;

įsitraukę į užduotį, praranda laiko nuovoką;

prisiverčia dirbti ir be išorinio pastiprinimo ar vadovavimo;

labiau mėgsta dirbti vieni nei grupėje;

kelia didesnius reikalavimus sau ir kitiems;

būdingas savikritiškumas;

diskusijose turi savo nuomonę;

moka analizuoti ir daryti išvadas;

bendraamžiams kartais gali atrodyti keistas;
noriai imasi vadovauti, gali koordinuoti grupės veiklą;
daugiau bendrauja su vyresniais mokiniais ar suaugusiais nei su savo bendraamžiais.

6.2. Mokytojams, dirbantiems su gabiais mokiniais, rekomenduojama:

nustatyti mokinio mokymosi stilių ir atsižvelgti į jį dirbant su gabiu ir talentingu vaiku;
būtina tokiam mokiniui suformuluoti ilgalaikius tikslus, besiremiančius asmeniniu įsipareigojimu (gabumai tobulėja tik aktyviai ir savarankiškai veikiant, įsisavinant, kas, kaip, kodėl daroma);

diferencijuoti ir individualizuoti ugdymo procesą, kūrybiškai taikyti įvairius mokymosi būdus

(darbas bibliotekoje, įvairūs tyrimai, mokinyss – mokytojas ir pan.);

padėti gabiam ir talentingam vaikui atsiskleisti ir pasiekti gerų rezultatų;

skatinti mokinius dalyvauti olimpiadose, konkursuose, festivaliuose, varžybose, parodose, pleneruose, tikslinės paskirties projektuose ir kituose renginiuose;

siekti aukšto mokinių pasiekimų lygio ne tik teikiant žinias, bet ir ugdant bendruosius gebėjimus, kompetencijas bei pasirengimą mokytis visą gyvenimą;

šiuos vaikus ugdyti panaudojant neformaliojo švietimo teikiamas galimybes;

susipažinti ir naudotis gabių vaikų ugdymui skirta metodine medžiaga, pateikta portaluose, adresu <https://gvu.lt>, <https://www.lmnsc.lt/>, <https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2022/07/Gabiu-ar-ir-talentingu-vaiku-ugdymas-2022-birzelis-Nr.-4-2022-07-18.pdf> ;

inicijuoti ir rengti projektus, skirtus gabių vaikų ugdymui;

įvairiomis formomis (seminarai, kursai, konferencijos, savišvieta, dalinimasis gerąja patirtimi ir t. t.) tobulinti darbo su gabiais vaikais ugdymo kompetenciją;

gabiams ir talentingiems vaikams sudaryti galimybę pasirinkti mokytis specializuotose ugdymo įstaigose, įvairiose neformaliojo švietimo mokyklose bei kitose įstaigose.

6.3. Gabių ir talentingų vaikų ugdymas diferencijuojamas, individualizuojamas suteikiant galimybę:

6.3.1. vaikams pagal amžių, gebėjimus ir polinkius rinktis pagilintą dalykų arba jų modulių, neformaliojo švietimo programų mokymąsi diferencijuojant ir individualizuojant užduotis;

6.3.2. diferencijuoti ir individualizuoti namų darbų užduotis ir atlikimo būdus;

6.3.3. vadovauti grupės darbui, mokytis padedant silpnesniems mokiniams;

6.3.4. dalį darbų atlikti savarankiškai mokantis namie ar bibliotekoje;

6.4. Gabių ir talentingų vaikų ugdymo turinimas:

6.4.1. organizuoti įvairius renginius: konkursus, festivalius, varžybas, konferencijas, projektus;

6.4.2. organizuoti mokomųjų dalykų olimpiadas, konkursus ir kitus renginius, stovyklas;

6.4.3. suteikti galimybę pasirinkti skirtingoms mokslo sritims gabių vaikų ugdymą įvairiose neformaliojo švietimo mokyklose;

6.4.4. sudaryti sąlygas aukštus pasiekimus (ar jų potencialą) ir motyvaciją turintiems vaikams gauti dalykinių ir asmenybės ugdymo žinių, įgyti tokių gebėjimų, kurių jie neturi galimybės įgyti per pamokas, pavyzdžiui, dalyvauti VšĮ „Nacionalinė moksleivių akademija“, „Fotonas“, Lietuvos neformaliojo švietimo agentūra ir kt. veikloje;

6.4.5. sudaryti sąlygas dalyvauti gimnazijos mokinių savivaldoje;

6.4.6. eksponuoti kūrybinius darbus gimnazijoje bei Trakų miesto bendruomenei;

6.4.7. organizuoti gabių mokinių pagalbą atsiliekantiems moksle mokiniams.

IV SKYRIUS NUMATOMI REZULTATAI

7. Numatoma, kad įgyvendinus Programą bus:
- 7.1. organizuota nuolatinė gabių ir talentingų vaikų stebėseną, vykdomi tyrimai;
 - 7.2. teisės aktų nustatyta tvarka finansuojami gabiems ir talentingiems vaikams ugdyti skirti projektai;
 - 7.3. organizuojami konkursai ir dalykinės olimpiados;
 - 7.4. organizuojami menams ir mokslui bei kitoms sritims gabių ir talentingų vaikų renginiai;
 - 7.5. plačiau pristatomi gabių ir talentingų vaikų pasiekimai Lietuvoje ir užsienyje, plėtojami ryšiai su Europos Sąjungos ir kitų šalių švietimo institucijomis, organizacijomis, turinčiomis gabių ir talentingų vaikų ugdymo patirties;
 - 7.6. mokytojai, pasitobulinę profesinę kompetenciją ir gebėjimus pritaikyti ugdymo turinį pagal gabių ir talentingų vaikų poreikius, taiko ir tobulina individualius ugdymo metodus.

V SKYRIUS LĖŠŲ POREIKIS

- 8. Programos įgyvendinimo priemonės finansuojamos atsižvelgiant į gimnazijos galimybes.
- 9. Pasinaudojant įvairiais fondais, ieškoti finansavimo iš kitų šaltinių, programų, projektų, konkursų.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 10. Ugdydama gabius ir talentingus mokinius, gimnazija bendradarbiauja su institucijomis:
 - 10.1. Trakų rajono savivaldybės pedagogine psichologine tarnyba, organizuojant gabių mokinių atpažinimą, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimą;
 - 10.2. rajono ir šalies mokyklomis dalinantis patirtimi, organizuojant bendrus renginius, projektus;
 - 10.3. su kitomis švietimo, kultūros institucijomis, organizuojant mokinių ugdymą kitose edukacinėse erdvėse.
- 11. Gerinama gimnazijos edukacinė aplinka (kabinėtų įranga, mokymo ir techninės priemonės, mokytojo kuriama aplinka ir kt.), pagal galimybes, kasmet tikslingai skiriant lėšas metodinės medžiagos, mokymo priemonių, skirtų gabių mokinių ugdymui, įsigijimui.
- 12. Už gabių ir talentingų mokinių atpažinimą ir ugdymą atsakingi mokytojai, klasių auklėtojai, pagalbos mokiniui specialistai.
- 13. Už gabių ir talentingų mokinių ugdymo organizavimą, stebėseną atsakinga gimnazijos administracija.

Metodinės tarybos posėdyje
2024 – 01 – 24, protokolo Nr. MK-6